

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Occasione contemplationis quantumvis sublimis, aut strictioris
clausuræ Monachos non excusari à Missionibus adjuvandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

cisum in Aegypto peregrinante, D. Dominicum cum Haereticis assidue congregantem, S. Patrem nostrum Angelum totum pene oibam animarum lucrandarum studio perambularem: quæ ne antiquiora videantur, ad nostra saecula deveniamus.

In primis *Martinus Valentinus* illustrissimas sanctitatis vir, Ordinis S. Francisci, duodecim assump-
tis socijs, in Indias Occidentales profectus est; illum Indi canquam Apostolum divinitus ad ipsos missum coluerunt: ut omnis enim vita functus miraculis coruscavit. Nec minoris sanctitatis fuit unus è duodecim sociis *Torivius Mitolimia*. Eximie fuit sanctitatis similitate & alter *Joannes à S. Francisco*, qui solis precibus, ac nullo plane studio at-
secutus est lingue Mexicanæ cognitionem, alia-
que innumera patravit miracula. *Andreas ex Olmo*, qui quadrageinta triū annorum spatio Indi Christo reconciliandi insulpro, quot, & quanta per-
pessus fuerit, quæ inquam, discrimina divino be-
neficio superaverit, incredibile est. *Iacobus Franciscus Colmenarius* 35. annos Indis ad ovile Christi per-
ducendis impedit, in quibus nihil non duri, &
acerbi toleravit, per quem vita funestum DEUS quamplurima dignatus est miracula operari.
Franciscus Soto, quem aliquando concionantem Indi ingenti luce circumfulgentem viderunt. In-
super *Martinus Iesu*, supra cujus sepulchrum saepe visus est homo maximo splendoris circumfusus. Hos igitur paucos ex hac familia retulisse satis erit ex plurimis, qui virtutibus divinissimis florentes, miraculisque editis clari prodierunt, innumerof-
quæad Christum populos perduxerunt: de quibus qui plura desiderat, legat historiam Francisci Gonzagæ Episcopi Zephali, & Marcum Ulli-
ponensem, Episcopum Porti in Lusitanian.

Sunt portò ex Ordinibus alijs quamplurimi, ut
D. Augustini, Dominic, Carmelitarum, & Socie-
tate JESU, qui magno Ecclesiæ emolumento, &
proprii instituti perfectione, vitam cælestem de-
genes in tertis mirabilis magna in conversione
animarum patratunt, ut la ius prolequitur Tho-
mas Bosis Tom. 1. de sig. Ecclesiæ, sig. 9. de propag.
fidei cap. 2. & 3. & sig. 7. de sanctitate Ecclesiæ c. 21.

Nullus autem fuit ex hisce Ordinibus, qui Mart-
yres non protulerit, in nostræ fidei, & sanctuaris proprie confirmationem. Ex sola Francicorum familia Franciscus Gonzaga numerus 114. eorum
tantum, qui hoc saeculo floruerunt: quibus si ad-
jungantur alii ad alia saecula attinentes, de quibus Boius fig. 27. ut supra, numerum 200. excedent.
Ex Religione vero Societatis JESU, qui haec tenus ab Ethnici, Mahometanijs, & Hereticis pro Ca-
tholica fide interempti sunt, propè centenarium numerum attingunt. D. vero Benedicti Alcertum
numerum non ita facile redigi poterunt. Aliorum
autem Ordinum nominatum numerum scire pe-
nitius impossibile est. Præcipue tamen S. Domini-
ci, è quo sanctitatem florentissimi viri prodierunt
quamplurimi, quæ superioribus saeculis, & no-
stro durissimam mortem perpessi, martyrii coro-
nam sunt adepti.

Quocirca efficacissimum evidenterissimumque argumentum elici potest, Missiones omnibus Religio-
nibus expedientissimas esse, cum eatum occa-
sione viri egregii, qui tot, ac tanta pericula pro-
fidei dilatatione adierunt, qui acerbissima, & alper-
tem sunt pro eadem causa passi, qui vastissima, &
sevissima maria transmisserunt, qui regiones incul-
tas, incognitas, & horrentes peragrarent, & qui inter efferafissimos populos, bellus inhumanita-
te motum superantes, versati, nullis tacti præ-
diis, nisi divina ope eosdem populos ad veræ fidei

Thom. à Iesu Oper. Tom. I.

cognitionem præduxere: sic denique, qui pro ejus-
dem fidei veritate ac propagatione vite periculâ
subiit, dubitarunt. Unde si omnium Ordinum
virtus sanctitatis præclari computentur, majorem
eorum excellentioremque partem animarum sa-
luti, & præcipue Infidelium operam dedisse inver-
nietur, aut pro fidei dilatatione martyrii palmam
atripuisse. Maxima vero runcerit hujus argumenti
vis, si expendamus, in nulla Religione vigesimam
Religiorum partem, in aliis vero, nec centesimam
in Missionibus occupari, & ex hac minima semi-
nis portione majores DEO, & Ecclesiæ fructus re-
ferri, quam ex alia quantumvis maxima Religio-
rum quantitatæ, & numero regulatibus exercitiis
occupato. Que cum ita le habeant, quam gra-
tos Dominu ac Salvatori nostro, quam fructuoso-
sos, quam salutares proximo, ac toti Ecclesiæ,
quam ipsi Domino gloriolos futuros merito spe-
ramus, qui huic operi alacriter se accingunt? Qua-
re cum DEUS tot, ac tantis signis manifestaverit
Religiosis omnibus expedientissimum esse hujus-
modi operi Missionum infudare, id sine magna re-
metitatis, aut cæcitatris nota inficiari non possumus.

C A P V T VII.

Occasione contemplationis quantumvis sublimis, aut strictrioris clausuræ
Monachos non excusari à Mis-
sionibus adjuvandis.

]
Llud semper fuit consilium Principis tenebra-
rum, (qui DEI gloria, animarumque saluti ad-
versatur) eos ministros, quos multis profutus
timet, à tam salubri opere, sub majoris boni, aut
saltu sub propriæ quietis ac pacis interioris, con-
templationis, aut strictrioris clausuræ prætexu de-
terrete. At contemplationis studium quantumvis
ardens, & sublime ad tempus esse ob proximorum
salutem prætermittendum nec hoc prætextu Mo-
nachos Eremitasve solitudinis lectores exculari,
præter exempla quamplurimi firmata rationibus,
haec tenus commemorata, Sanctorum etiam Pa-
tronum proferamus testimonia, in quibus omnes
uno ore contemplationem ab actione, hoc est,
proximorum cura se junctam, vel stetilem, vel mi-
nus fructuosam judicarunt.

D. enim Hieronymus lib. 3. in c. 31. Prov. Tom.
8. in narratione illorum verborum: Et de nocte
surrexit, deditque prædam domesticum suum, & cibaria
ancillis suis, inquit: Sic ut totius labentis facili cursus
perenni diei, ac noctis alternatione variatur; & dies
quidem ad operandum, nox ad quiescendum naturali-
ter condita est, sic totum presentis Ecclesiæ tempus ge-
mino quadam quietis & operi statu discernitur. Quasi
enim nocte quiescit, cum aliqui fideliū ejus intermissa
ad tempus solitudine externa, sibi metu vacare, sequit
ipso spiritu aliter incipiunt juvare, vel lectioibus sa-
criis, vel orationibus, ac lachrymis se le, vel alios hujus-
modi studiis secreta exerceendo. Surgit autem de-
nec, cum in ipsis suis fideliibus ad augendam etiam
proximorum curam se sollicitè accingit. Quod fraterna
administrationis opus duobus modis exercere conseruit,
qua & eos, qui foris errabant, ad fidei gratiam convo-
cat, & illos qui fidei sacramentis jam sunt imbuti, us
bonis operibus amplius insistant, exercitare non des-
tit. Unde bene dicitur: Deditque prædam domes-
ticis suis; tum eos quos ab antiquo hoste cripere po-
tuit docendo, societati illorum, qui in fide præfere-
conciliat. Dat & ancillis cibaria; cum humilis quos
& debito timore sua iussa servantes, ne pio labora-
tus

D 2

vescant,

reſcant, ſuperna mercede commemoratione reſicit: De nocte luxtaxit, cur ad operandum ſe poſt quietem preparavit: & ideo ap̄e dicitur, quod lucerna sancte Eccleſia non extinguitur in nocte, quia & cum negotio queſcit actionis, vacat liberius luci ſuperna contemplationis.

Sanctus quoque Auguſtinus in Psal. 119. explicans viſionem ſcale Jacob, in qua Angelii aſcendebant, & deſcendebant, Multi, inquit, Sancti aſcendunt ad Deum per contemplationem, & deſcendunt ad nos bonum nobis procurantes. In quedam altitudine cordu habitabat Paulus cum diceret, Sive enim mente excellimus DEO: Nam quid mente exiſterat, DEO exiſcerat. Excedente enim mente omnem humanae fragilitatem, omnem facili temporatatem, omnia quacunque naſcendo, & naſcendo evaneficiunt tranſuentia, hic habitabat corde in quadam inſſibili contemplatione quantum poterat: Et ſi ſemper manere vollet in eo quod videbat, & loqui non poterat, te non levaret, ubi & tu poſſes videre. Quid autem facit? Descendit: Ideo enī ait: Sive temperantes ſumus vobis (id eſt) ſi loquimur, ut capere poſſis. In illis ſcatis aſcendentis ſunt, & deſcendentis. Aſcendentis ſunt, qui proficiunt ad intellectum spiritualium: Deſcendentis, qui quamvis quantum homines poſſant, fruantur intelligentia ſpiritualium, tamen deſcendent ad parvulos, ut talia eis dicant, qualia poſſunt capere. Ia Auguſtinus.

Item D. Greg. Homil. 5. in c. 18, Ezechieлиſ: Cum virū (inquit) ab activa vita ad contemplati- vam ſurgimus, quia diu mens flere in contemplatione noui valē, ſed omne, quid de exterritatis per ſculptum & in enigmate corſificat, quia ſartim hoc & per tranſitum videt, ipſa ſua inſtrumētū ab immaneſtate tanta eiſitudini animus repulſus, in ſemeiſ ſo relabitur: Et neceſſi eſt, ut ad activā redeat, ſo que ipſum contione in uſu bona operatio exerceat, ut cum mens ſurgere ad celeſtia contemplanda non valit, que poſſe bona agere non refutet. Si que ſit ut ipſiſ ſuī bonis aliud, ad ſuperiorē rurſus in contemplationem ſurgat, & amori paſtum de pabulo contemplata veriſatu accipiat. In qua, quia diu ſe tenerē ipſa corruptione inſtituita non poſſet, ad bona rurſus opera redire, ſuavitatu DEI memoria paſcitur, & foris pīus aliud, intus vero ſuavitatis deſiderio nutritur. Hinc etenim de perfe- ctiis viris poſt contemplationem ſuam rediueribus dicitur: Memoriam ſuavitatis uerba cibum. Oſtenſa ergo animalia radunt, & non reveruntur, atque radunt, & redunt, quia ſancti viri ab activa vita, quā apprebendunt, ad iniquitates non currunt, & a contemplativa, quā tenere jugiter non poſſunt, in activam relabuntur.

Ac demum D. Bernar- dus Serm. 41. in Cant. Docen- tur ſancti ex hoc intermiſſenda plerumque dulcia oſula, propter laetitia ubera, nec quemquam ſibi, ſed omnes illi, qui mortuus eſt pro omnibus, iſſe viuen- dum. Va qui bene de DEO & ſentire & eloqui accep- perunt, ſi quaq̄um afflitem pietatem ſi convertant ad inanem gloriam, quod ad lucra DEI acceperant ero- gandum, ſi alii ſatiſtent, humilibus non conſentiant. Paveant quod in Propheta legitur, dicente Domino: Dedi eis aurum meum & argentum meum, ipſi autem de argento & auro meo operari ſunt Baal.

Idem quoque Serm. 50. in Cant. Orantem, in- quiri, hominem cum DEO loqui, qui dubitet & quoties tamē inde charitate jubente abducimur, & evillimur propter eos, qui noſtra indigent opera, vel loqua, & quoties pī cedit negořiorum tumultibus pī quies, & quoties bona conſciencia ponitur codex, ut opere ma- nuum infudetur, & quoties pro administrando terrenū juſtissime ipſis ſuperfedemus celebrandis Miffarum ſo- lemnis, & Ordo prepoſterus, ſed neceſſitas non habet

legem. Et Serm. 57 ſuper Cant. Hoc uera & caſta contemplatio habet, ut mentem, quam divino igne ve- menter ſuccendat, tanto incedum riplat zelo, & defiderio acquirendi DEO, qui eum ſimiliter diligat, ut oīum contemplationis pro studio pradicationis li- benſiſimū intermitat.

Et Serm. 9. ſuper illa verba Cant. 1. Meliora ſuſt ubera tua vino, ait: Quod enim poſtular, te qui- dom delectat, ſed ubera quib⁹ parrulos alti, quos & parvi, meliora, hoc eſt neceſſiora ſunt vino contemplationis: aliquid quidem eſt, quod uniuersi leſicat cor hominis, & aliquid quod laſicat malos. Nam eſt Ra- chel formator, ſed Lia facundior eſt. Noli ergo nimis inſiſtore oculi contemplationis, quia meliora ſunt ubera predicationis. Haec Bernardus.

D. Thom. Opusc. 18. c. 23. Quām contemplatio melior eſt actione, tanto plus pro DEO uideatur ſacere, qui dilecta contemplatione detrimentum eli- quod patitur, ut ſalutis proximorum propter D E V M intendat: incindere autem ſalutis proximorum cum aliquo detrimento contemplacionis ad DEI amorem, & proximi, ad majorēm pietationē charitati vi- detur pertinere, quia ſi aliquis in tantum dulcedine contemplationis inha- ret, quod nullo modo eam diſcere veſtis, & propter ſalutem aliorum, propter quam apofolus non ſolum prolo- gationem praefenit vīte, ſed & a contemplatione celeſtia patrie retardari ad tempus voluit, propter proximorum ſalutem, ut patet per illud quod dicitur ad Philipp. 1. Coaditor numis, deſiderium habens diſſolvi, & elle cum Christo, multo enim melius eſt, per manere autem in carce neceſſarium propter vos.

Denique ſi peregrinationes, & acta virorum Religioſorum perpendamus, quonopote nim- rum divinam glo- iam propagarunt, dum gentium remotissimorum ſalutem paucifimi, pauciſ- morum annorum ſpatio, in Indiis Orientalibus, Occidentalibus, & in aliis regionibus Meridionalibus, & Supremerionalibus pro- uocaverunt, aptiſſimè invenientia plurimos altos viros probos, qui libi ſolis etiam divina contemplando vi- xerunt, nec ſibi, nec Eccleſia tam fructuolam lobo- lem attulisse.

Jam verò ſi contemplatio, que optimā, ac ſub- limior eſt portio, ad tempus relinquenda ſi ob- animarum curam, ut Patres cenſuerunt: quid de materiali clauſura erit judicandum? Sufficiant exempla que de Monachis, ac E. emis attui- mus; nam in hoc caſu, ut opumē philoſophatur Innoc. 3. c. luet, de regul, recte proponit doctri- na ſilencio, iollictudo contemplationi, & labo- quieri: C. iurei eam rationem reddit D. Thom.

Opusc. 19. c. 2. Quia cum māorā bona pro maioribus intermit- ſunt, ut dicit Glosſ. ſuper illud. Luc. 9. Tu autem vade, & annuncia Regnum DEI, ſed bo- num commune prefertur bono privato. Cum ergo Mo- nachus in clauſtro, ordinem ſuum ſervans priuato bo- no inſtitat, ſiluet tantum ſue ſalutis, doctrine autem officium, quo plurimi crudentur, ſi commune bonum totius Eccleſia redundant, non eſt inconveniens, ſi Mo- nachus extra clauſtrum viuat, ad doctrinā eſſe diuina ſu- ſumptus, deliciosa eius, ad quem ſpiciat. Ne valit, quod dicunt, quod bono poſſet fieri, quando neceſſas imminet, quia nunc non appetet, cum magiſtrorum jam ſecularium copia habeatur; qui uilias communi- nis, non ſolum debet procurari, ut ſit quoque modo, ſed ut ſit optimo modo, quo fieri poſſet.

DE